



FATABUREN

Nordiska museets och Skansens årsbok



FATABUREN

NORDISKA MUSEETS OCH
SKANSENS ÅRSBOK

1963

*"Liten kvällsmusik i herrgårdsmiljö."
Från en konsert i Skogaholm på Skansen
den 14 juni 1962.
Foto Studio Antoni & Geblin.*

Redaktion:

GÖSTA BERG • SAM OWEN JANSSON

MARSHALL LAGERQUIST

Redaktör: Marshall Lagerquist

Omslagets färgbild visar ett utsnitt ur en miniatyr av J. H. Schildt med de svenska drabanterna invecklade i handgemäng med sachsiska trupper i röda uniformer under övergången av Düna år 1701. Se Erik Andréns och Alf Åbergs uppsats Arvid Horns trofétavlor och övergången av Düna i denna årsbok.

La couverture en couleur représente un fragment d'une miniature de J. H. Schildt: Le passage de la Duna en 1701, avec la troupe des trabans suédois aux prises avec les troupes saxonnes aux uniformes rouges. — Voir dans ce même volume les explications de MM. Erik André et Alf Åberg: Les deux tableaux ornés de trophées d'Arvid Horn et le passage de la Duna.

Tryckt hos Boktryckeri Aktiebolaget Thule, Stockholm 1963

Klichéerna från Grohmann & Eichelberg AB, Stockholm

Färgbilden av guldterrinen framställd hos Esselte AB

många färger med starka kontraster. Mönstret, som är disponerat i spegel och ram, domineras av ett gallerverk av sexkanter, inom vilka inrymmes figurer med geometriska motiv. Ramens dekor består av medaljongliknande figurer, vardera med något enkelt stiliserat motiv. Såväl spegel som ram har melerad botten, spegeln i rött och brunt, ramen i blått och svart, mot vilken mönstret med klara obrutna färger mycket distinkt avtecknar sig, nästan med tredimensionell effekt. Mönstret har vissa drag gemensamma med dem vi känner från den folkliga vävnadskonsten. Men det är också mycket som är nytt, främst kanske förkärleken för effekter med melerade färger. Det är just denna brytning mellan å ena sidan kopiering av gamla textilier och å andra sidan ett självständigt mönsterskapande som är så karakteristisk för textilierna från den tid det här är fråga om och som med full tydlighet framgår även av de två andra föremålen i detta intressanta förvärv.

Inga Wintzell

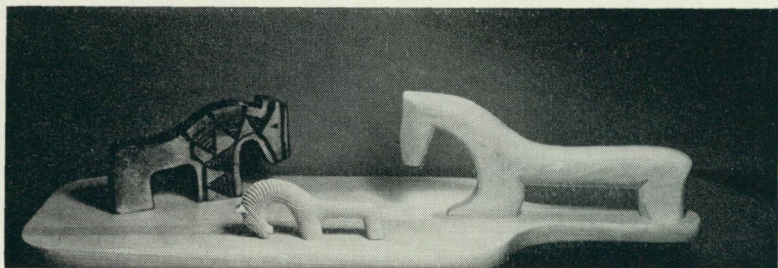
Zusammenfassung

Hausfleisswaren aus Blekinge.

Durch Vermittelung des Vereines "Samfundet Nordiska Museets Vänner" hat das Museum drei Proben von Kunstgeweben erworben, welche für den Verein "Blekinge Läns Hemslojd" in den 1910-er Jahren hergestellt und von demselben verkauft wurden.

TING FRÅN VÅR NUTIDA HEMSLÖJD

Då utställningen Tidlös träslöjd i Nordiska museet planerades, föll det sig naturligt att ta fasta på det löfte, som ett flertal hemslojdsrepresentanter hade givit vid Svenska hemslojdsföreningarnas riksförbunds konferens för ett år sedan, nämligen att till museet överlämna representativa föremål för att på så sätt bidra till dokumenteringen av hemslojdsföreningarnas verksamhet. En förfrågan utskickades före utställningen, och närmare 100 föremål inkom



"Hästkärbräda" från Föreningen Hemslojden i Borås med souvenir från Östergötlands läns hemslojd och leksakhäst, skuren av Thure Elgåsen, Älgårås, Västergötland.

som gåvor. Dessa var av ganska olika art, dels funktionella bruksföremål, dels dekorativa prydnadssaker. De härintill avbildade föremålen får tjäna som exempel på de två grupperna.

Ofta hämtar den moderna slöjdaren inspiration från äldre förebilder, men det är mer sällan som han direkt kopierar dem. På bilden härintill ser vi en "hästkärbräda" från Föreningen Hemslojden i Borås, där ett mangelbräde förvandlats till ett nytt modernt bruksföremål. Det har i sin nya egenskap av skärbräda blivit bredare och kortare, men i huvudsak är brädet med hästen som handtag helt traditionell. På brädet har även placerats en souvenir från Östergötlands läns hemslojd och en robust leksak skuren av Thure Elgåsen i Älgårås, där mangelbrädets handtag helt frigjorts och erhållit en ny funktion.

I den moderna hemslojden kan man spåra mycket av den moderna konstens anda. De populära mobilerna har inspirerat till att göra konstrikt fjädrande arrangemang av slöjdens prydnadsföremål. Fåglar, påskgummor och jultomtar får härigenom den eftersträlvade rörelsen. En annan modern tendens är att använda träets struktur som uttrycksmedel. I den äldre slöjden var träet som regel rikligt snidat och målat, medan man nu i större utsträckning eftersträvar enkelhet, rena ytor och modern form. De vackra fåglarna från Kronobergs läns hemslojd får tjäna som exempel på detta. Svalan är gjord av al och duvan av lind, som bränts så att ytan får en svartbrun glänsande färg. Fåglarnas yta har härigenom blivit lika till-



Svala av bränd al och duva av bränd lind från Kronobergs läns hemslojd.

talande för ögat som för handen. Dessa ting representerar den känslighet för nya uttrycksmöjligheter, som är utmärkande för många av våra nutida träslöjdare.

Ann Resare

Zusammenfassung

Erzeugnisse unserer gegenwärtigen Hausfleissindustrie.

Laut einem neulich getroffenen Übereinkommen soll die Tätigkeit der modernen Hausindustrievereine in den Sammlungen des Museums durch laufende Zuführung repräsentativer Sachen für die Zukunft dokumentiert werden. Zu einer im vorigen Jahre angeordneten Ausstellung "Zeitlose Holzarbeiten" wurden auf diese Weise fast hundert hölzerne Artikel eingeliefert, sowohl funktionelle Gebrauchsgegenstände wie dekorative Schmucksachen, welche gleichzeitig von einer Inspiration von dem älteren Hausfleiss sowie von einer Beeinflussung des modernen Kunstgewerbes zeugen.